

αγιορείτων κελλιώτων πατέρων
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

(ΙΟΥΝΙΟΣ 2016)

Τὸ Κελλὶ « Παναγούδα », ἀπὸ ὅπου ὁ Ὄσιος Παΐσιος « στήριξε τὴν οἰκουμένη μὲ τὰς εύχές του ».

ΕΥΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΑΓΙΟΤΟΚΟΣ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ

ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΛΟΓΟΙ Β' ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΦΥΠΝΙΣΗ
ΙΕΡΟΝ ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ
ΣΟΥΡΩΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 2000

1. «Τώρα εχουμε πόλεμο, πνευματικό πόλεμο. Πρέπει νὰ είμαι στήν πρώτη γραμμή.»
2. «Κοιτάξτε νὰ ἀνδρωθεῖτε. Σφιχτεῖτε λιγάκι. Βλέπω τὶ μᾶς περιμένει, γι' αὐτὸ πονάω. Μήν ἀφήνετε τὸν ἔαυτό σας χαλαρό.»
3. «Εἶναι μεγάλη ἀχαριστία αὐτὸ τὸ χαλαρὸ πνεῦμα ποὺ ὑπάρχει στήν Ἐλλάδα.»
4. «Καὶ μὲ τὶς βλάσφημες ταινίες ποὺ παρουσιάζουν, θέλουν νὰ γελοιοποιήσουν τὸ Χριστό. Τὸ κάνουν γιὰ νὰ ποῦν «αὐτὸς ἦταν ὁ Χριστός, τώρα θὰ ἔρθει ὁ Μεσσίας», καὶ γιὰ νὰ παρουσιάσουν μετὰ τὸ «Μεσσία» τους. Ἐκεὶ τὸ πᾶνε.»
5. «Ἐχει χάσει πιὰ τὸν ἔλεγχο ὁ κόσμος. Ἐχει φύγει τὸ φιλότυμο, ἡ θυσία ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.»
6. «Ὕπάρχει μία μερίδα Χριστιανῶν στοὺς ὅποιους ἀναπαύεται ὁ Θεός. Ὕπάρχουν ἀκόμη οἱ ἀνθρώποι τοῦ Θεοῦ, οἱ ἀνθρώποι τῆς προσευχῆς, καὶ ὁ Καλὸς Θεὸς μᾶς ἀνέχεται, καὶ πάλι θὰ οἰκονομήσει τὰ πράγματα. Αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι τῆς προσευχῆς μᾶς δίνουν ἐλπίδα. Μὴ φοβάστε. Περάσαμε σὰν ἔθνος τόσες μπόρες, καὶ δὲ χαθήκαμε, καὶ θὰ φοβηθοῦμε τὴ θύελλα ποὺ πάει νὰ ἔσπασει; Οὔτε τώρα θὰ χαθοῦμε. Ὁ Θεὸς μᾶς ἀγαπᾷ. Ὁ ἀνθρώπος ἔχει μέσα του κρυμμένη δύναμη γιὰ ὅπα ἀνάγκης. Θὰ εἶναι λίγα τὰ δύσκολα χρόνια. Μιὰ μπόρα θὰ εἶναι.»
7. «Δὲ θὰ πάει πολὺ αὐτὴ ἡ κατάσταση. Θὰ πάρει σκούπα ὁ Θεός!»
8. «Τὸ νὰ ἐνδιαφέρεται κανεὶς τώρα καὶ νὰ ἀνησυχεῖ γιὰ τὴν κατάσταση στήν ὅποια βρίσκεται τὸ ἔθνος μας εἶναι ὄμολογία, γιατὶ ἡ Πολιτεία τὰ βάζει μὲ τὸ θεῖο νόμο. Ψηφίζει νόμους ἐνάντιους στὸ νόμο τοῦ Θεοῦ.»
9. «Ἡ ἀδιαφορία δὲν ἐπιτρέπεται οὕτε στοὺς κοσμικούς, πόσῳ μᾶλλον στοὺς πνευματικοὺς ἀνθρώπους. Ἐνας ἀνθρωπος τίμιος, πνευματικός, δὲν πρέπει νὰ κάνει τίποτε μὲ ἀδιαφορία. «Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ ποιῶν τὰ ἔργα τοῦ Κυρίου ἀμελῶς», λέει ὁ Προφήτης Ἱερεμίας.»
10. «Αὐτὸ ποὺ θὰ βοηθήσει θετικὰ τοὺς ἀνθρώπους σήμερα εἶναι τὸ παραδειγμά μας τὸ χριστιανικὸ καὶ ἡ ζωὴ μας ἡ χριστιανικὴ. Τοὺς Χριστιανοὺς πρέπει νὰ τοὺς διακρίνει ἡ πνευματικὴ λεβεντιὰ καὶ ἡ ἀρχοντιά, ἡ θυσία. Γι' αὐτὸ λέω στοὺς λαϊκούς: «Νὰ ὀγαπᾶτε τὸ Χριστό, νὰ ἔχετε ταπείνωσῃ, νὰ κάνετε τὸ καθήκον σας, καὶ ὁ Χριστὸς θὰ προδώσει τὴν ἀρετὴν σας στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων.»
11. «Εὔτυχως ὑπάρχουν μερικὲς εὐλαβεῖς γυναικεῖς, νέες καὶ ήλικιανένες, καὶ ἔτσι στηρίζεται ὁ κόσμος.»
12. «Στήν ἐποχή μας σπανίζουν τὰ παλικάρια. Οἱ ἀνθρώποι εἶναι νερόβραστοι. Γ' αὐτό, Θεὸς φυλάκει, ἂν γίνει ἔνας πόλεμος, ὅλλοι ἀπὸ φόβο θὰ πεθάνουν, ἄλλοι θὰ μείνουν στὸ δρόμο ἀπὸ μιὰ μικρὴ ταλαιπωρία, γιατὶ συνήθισαν στήν καλοπέραση. Παλιά, τὶ παλικαριὰ εἰχαν!»
13. «Γιὰ νὰ κάνει κανεὶς προκοπή, πρέπει νὰ ἔχει παλαβὴ φλέβα, μὲ τὴν καλὴ ἔννοια. Ἀνάλογα πῶς θὰ ἀξιοποιήσει τὴν παλαβὴ φλέβα, θὰ γίνει ἡ ἄγιος ἡ ἥρωας.»
14. «Νὰ προσπαθήσουμε τώρα, ὅσο μποροῦμε, νὰ βοηθήσουμε πνευματικὰ τοὺς ἀνθρώπους· ὅπως ἔγινε τότε μὲ τὸν κατακλυσμό, μὲ τὴν κιβωτὸ τοῦ Νώε, ἔτσι καὶ τώρα νὰ γιλυτώσουν μερικοί, νὰ μὴ σακατευτοῦν πνευματικό. Θέλει πολλὴ προσοχή, πολλὴ διάκριση νὰ δεῖ κανεὶς τὰ πράγματα ἀπὸ πολλὲς πλευρές, καὶ νὰ ἀναπαύσει τοὺς ἀνθρώπους.»

ΕΜΠΟΝΟΣ ΚΡΑΥΓΗ

κελλιωτῶν πατέρων τογ ἀγιογ ορογ
προс τογ ὥρθοδοζογ κληρικογ
και λαϊκογ ἀδελφογ ημωн

Θεσσαλονίκη
Μάιος 2017

*Tὸ φυλλάδιο αὐτὸ ἀφιερώνεται στὴ μνήμη τῆς μακαριοτῆς
μητρός μου Βασιλικῆς (καρείσης Μοναχῆς μὲ τὸ ὄνομα
«Παϊσία»), τοῦ πατρός μου Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς ἀδελφῆς μου
Μαρίας μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς Βασιλείου καὶ Χρήστου.
Ἐπίσης ἀφιερώνεται στὴ μνήμη τοῦ πενθεροῦ μου Ἀντωνίου
καὶ τῆς πενθερᾶς μου Θεοφανίας, καθὼς καὶ στὴ μνήμη τοῦ
συγγάμβρου μου Ἰωάννου.*

Από τὴν 27^{ην} Ιουνίου 2016 ἔχουν εἰσέλθει εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ζωὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἑκκλησίας αἱ ἀποφάσεις τῆς συνόδου εἰς τὸ Κολυμπάριον Κρήτης. Τὰ κείμενα τῶν ἀποφάσεων ποὺ ἐδημοσιεύθησαν, κατ’ ἐντολὴν πρέπει νὰ ἔχουν «πανορθόδοξον κῦρος» (Κανονισμὸς ὁργανώσεως... Ἀρθρον 13, §2). Ὁμως, κατὰ τοὺς παρελθόντας ἥδη ἔντεκα μῆνας, αἱ ἀποφάσεις αὐτὰὶ ἔχουν γίνει «σημεῖον ἀντιλεγόμενον» καὶ αἴτιον σφοδρᾶς διαμάχης. Ἐχουν δημοσιευθῆ πολλὰ σημαντικὰ ἐπικριτικὰ κείμενα ἀπὸ Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱεράς Συνόδους Ἑκκλησιῶν. Ἐπειδὴ τὰ κείμενα τῶν ἀποφάσεων τῆς συνόδου ἄπτονται τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, ἡ ὁποία εἶναι ἡ βάσις καὶ τὸ θεμέλιον καὶ τῆς ἡμετέρας ἀσκήσεως ἐν Ἅγιῳ Ὁρει καὶ τῆς ὅλης ἀφιερώσεως τῆς ζωῆς ἡμῶν εἰς Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ ἐπειδὴ μᾶς ἐπιβάλλονται ως ἔχοντα πανορθόδοξον κῦρος, διὰ τοῦτο μετὰ προσοχῆς καὶ προσευχῆς τὰ ἐμελετήσαμεν. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προσπερασθοῦν μὲ ἀδιαφορίαν καὶ νὰ παραβλεφθοῦν, διότι δὲν εἶναι ἀπλαῖ «γυμνῇ τῇ κεφαλῇ» προσωπικαὶ διακηρύξεις – ὅπως ἔως τώρα συνέβαινε – ἀλλ’ ἔχουν καὶ τὰς ὑπογραφὰς τῶν Προκαθημένων καὶ εὐαρίθμων Μητροπολιτῶν τῶν συνόδων δέκα αὐτοκεφάλων Ἑκκλησιῶν ἐκ τῶν δεκατεσσάρων εἰς τὸ σύνολον.

Πίστις, λοιπόν, τὸ προκείμενον καὶ «πίστις ἐστὶ τὸ πολεμούμενον καὶ κοινὸς σκοπὸς ἄπαι τοῖς ἐναντίοις καὶ ἔχθροῖς τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας, τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως καταστοῖσα...» (Μ. Βασιλείου, *Περὶ τοῦ Ἅγίου Πνεύματος* § 25, ΒΕΠΕΣ 52, σελ. 251). Εἰς τὴν ἴδιαν «συχνότητα» τῶν λόγων τοῦ Μ. Βασιλείου, ἔχομε νωποὺς τοὺς λόγους τοῦ Ἅγίου Παϊσίου τοῦ Ἅγιορείτου: «Σήμερα προσπαθοῦν νὰ γκρεμίσουν τὴν πίστη, γι' αὐτὸ ἀφαιροῦν σιγά-σιγὰ ἀπὸ καμμία πέτρα, γιὰ νὰ σωριασθῇ τὸ οἰκοδόμημα τῆς πίστεως. Ὄλοι ὅμως εὐθυνόμαστε γιὰ τὸ γκρέμισμα αὐτό. Ὁχι μόνον αὐτοὶ ποὺ ἀφαιροῦν τὶς πέτρες καὶ τὸ γκρεμίζουν, ἀλλὰ καὶ ὅσοι βλέπουμε νὰ γκρεμίζεται καὶ δὲν προσπαθοῦμε νὰ τὸ ὑποστηλώσουμε» (Ἄγιου Παϊσίου, *Λόγοι Β'*, Ἐκδ. Ἰ. Μ. Σουρωτῆς, σ. 20).

Ἀκολουθοῦντες, λοιπόν, τὰς ἐντολὰς καὶ τὴν παράδοσιν τῶν Ἅγιων Πατέρων μας, ἐμελετήσαμεν μετὰ προσοχῆς καὶ προσευχῆς, ὅπως ἐλέχθη, τὰ συνοδικὰ κείμενα. Κάτωθι, ἀναφέρομεν συνοπτικῶς τὰς ἡμετέρας διαπιστώσεις.

1. Εἰσαγωγικῶς καὶ γενικῶς, θὰ πρέπῃ νὰ ἐπισημανθῇ τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὰ κείμενα ὑπάρχουν καὶ ἀρκεταὶ φράσεις, ἐπιδεχόμεναι καὶ Ὁρθόδοξον καὶ αἵρετικὴν ἐρμηνείαν, ὅπως ἐπίσης καὶ μερικαὶ σαφῶς Ὁρθοδοξότατοι διατυπώσεις. Τὸ τελευταῖον αὐτό, ὅμως, – πολλῷ μᾶλλον τὸ πρῶτον – οὐδόλως εἶναι ἵκανὸν νὰ μᾶς καθησυχάσῃ καὶ ἐπαναπαύσῃ, ἐφ' ὅσον – ὅπως θὰ δειχθῇ κατωτέρω – παραλλήλως συνυπάρχουν καὶ αἱ ἀντίστοιχοι κακόδοξοι τοιαῦται. Ἀπλῶς εύρισκόμεθα πρὸ φαινομένου κλασσικῆς **διγλωσσίας**. Ὅπως ἐδήλωσεν χαρι-

τολογῶν ἱεράρχης, συμμετέχων μάλιστα εἰς τὴν σύνοδον: «*H σύνοδος μᾶς τὰ ἔδωσε ὅλα. Ὁ καθεὶς διαλέγει καὶ παίρνει ὅπι θέλει!*».

Οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι καὶ οἱ Ἅγιοι Πατέρες μας, ὅμως, ἄλλως ἐπραττον καὶ ἄλλως μᾶς ἐδίδαξαν. Ὁ λόγος των δὲν ἦτο «*vai καὶ οὖ*», ἀλλά «*vai, vai καὶ οὖ, οὖ*» (Β΄ Κορ. α΄, 17-20 καὶ Ἰακ. ε΄, 12), ὅπως ἄλλωστε καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος μας προστάσσει (Ματθ. ε΄, 37). Εἰς τὰς Ἱερὰς Συνόδους δὲν προσεπάθουν διὰ τῆς διγλωσσίας νὰ ἐπαναπαύσουν εἰς τὴν πλάνην των τοὺς αἵρετικούς, ἐπιφέροντες οὕτω καὶ σύγχυσιν εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους, οὕτε ἐφεύρισκον καὶ ἐχρησιμοποίουν ἀμφισήμους διατυπώσεις, συστεγαζούσας ἀλήθειαν καὶ πλάνην, πρὸς ἐπιτυχίαν μιᾶς κακῶς νοούμενης ψευδεπιγράφου ἐνότητος. Τούναντίον, ἡ γωνίζοντο μέχρις ἐσχάτων διὰ τὴν ἐξάλειψιν καὶ τοῦ παραμικροῦ **ι** (ἰῶτα), τὸ ὅποιον θὰ συνετέλει εἰς αἵρετικὴν διατύπωσιν (Πρβλ. τοὺς ἀγῶνας των κατὰ τοῦ «ὅμοιουσίου»), καὶ ἐπέμενον ἀνυποχωρήτως καὶ διὰ τὴν συμπερίληψιν καὶ τῆς παραμικρᾶς προθέσεως, ὃστε ἡ διατύπωσις νὰ ἀποκλείῃ αἵρετικὴν παρερμηνείαν καὶ νὰ διασφαλίζῃ τὴν Ὁρθόδοξον ἐρμηνείαν. (Πρβλ. τὴν ἐπιμονήν των διὰ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τοῦ «**ἐν δύο φύσεσιν**», καὶ ὅχι μόνον τοῦ «**ἐκ δύο φύσεων**» τῶν μετριοπαθῶν Μονοφυσιτῶν).

2. Ἐπὶ τῶν ἄρθρων τοῦ Κανονισμοῦ τῆς συνόδου, ἔχομεν ἐν πρώτοις νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι, βάσει τοῦ ἄρθρου 8 § 2 καὶ ἄρθρ. 9 § 3, ἀπηγορεύετο ἡ ἐλευθέρα τοποθέτησις τῶν ἐπισκόπων, ἡ καὶ αὐτῶν τῶν προκαθημένων, ἐπὶ νέων μὴ ὅμοφώνως συμπεφωνημένων ζητημάτων εἰς τὰς προσυνοδικὰς διασκέ-

ψεις τῶν ἐπιτροπῶν. Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς, ὅμως, ἴστορίας γνωρίζομεν ὅτι, εἰς τὰς οἰκουμενικὰς ἀγίας καὶ μεγάλας Συνόδους, ὑπῆρχεν ἡ πλήρης ἐλευθερία οίουδήποτε ἐπισκόπου καὶ ποιμενάρχου, νὰ θέσῃ ἔνα ζήτημα, πίστεως ἢ ποιμαντικὸν, πρὸς συζήτησιν καὶ ἐπίλυσιν. Ὡς παράδειγμα, ἀναφέρομεν τὴν πρώτην πρᾶξιν τῆς Ζ΄ Οἰκουμενικῆς καὶ δὴ τὴν συζήτησιν τοῦ Πατριάρχου Ἀγίου Ταρασίου μετὰ τῶν μοναχῶν.

Εἰς τὸ ἄρθρον 11 § 2, καθορίζεται ἡ «ἀρχὴ τῆς ὁμοφωνίας» τῶν τροπολογιῶν ἐπὶ τῶν ἀρχικῶν προσυνοδικῶς συμπεφωνημένων κειμένων, πρὸς διαμόρφωσιν τῶν τελικῶν κειμένων, καθὼς καὶ ἡ ἀπόρριψις τῶν μὴ ὁμοφώνως ἀποδεκτῶν τροπολογιῶν. Κατ’ ἀρχάς, εἶναι ἐξόφθαλμον ὅτι καὶ μόνη ἡ διαφωνία καὶ ἡ μὴ συμμετοχὴ τῶν τεσσάρων Πατριαρχείων καταργεῖ τὸ ἄρθρον καὶ, κατὰ συνέπειαν, τὴν νομιμότητα τῆς συνόδου.

Πέραν τούτου, εἴδαμε ἐπὶ τοῦ πρακτέου, νὰ ὑπάρχῃ διαφωνία ἐπὶ δογματικῶν ζητημάτων, καὶ εἰς τὰ προσυμπεφωνημένα, καὶ εἰς τὰ τελικὰ μὲ τὰς τροπολογίας, καὶ νὰ συνεχίζουν οἱ πλειοψηφοῦντες καὶ οἱ διαφωνοῦντες ὡς νὰ μὴ συνέβαινε τίποτε. Ἐρωτῶμεν εὐθαρσῶς, ἥτο σύναξις ἀγιοπνευματική, ποιμένων ὁμονοούντων ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ; Διότι, δημιουργήθηκε ἔτσι νέα καὶ πρωτοφανής ἐκκλησιαστικὴ κατάστασις, ὅπου μειοψηφοῦντες ἀρχιερεῖς νὰ διαφωνοῦν ἐπὶ δογματικῶν ζητημάτων καὶ νὰ εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ ἀποδεχθοῦν τὴν αἵρετίζουσαν ἀπόφασιν τῆς πλειοψηφίας.

Εἰς τὸ ἄρθρο 12 § 1-3, καθορίζεται ἡ ψήφισις τῶν κειμένων τῆς συνόδου μόνον ὑπὸ τῶν προκαθημένων τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, ὑπενθυμίζομεν τὴν συν-

οδικήν Ὁρθόδοξον παράδοσιν τῆς πλήρους καὶ ὁμοτίμου συμμετοχῆς τῶν ἀπανταχοῦ ἐπισκόπων, νοούμενων ὡς ποιμένων. Εἰς τὴν σύνοδον τοῦ Κολυμπαρίου ἔχομε διὰ πρώτην φορὰν νὰ ἐκπροσωποῦνται οἱ παρόντες ἐπίσκοποι ἀπὸ τὸν προκαθήμενόν τους. Ἡ ὁδυνηρὰ συνέπεια εἶναι ὅτι ἀκυρώνεται ἡ διαχρονικὴ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ τοῦ ὁμοτίμου, ἐπισκόπου πρὸς ἐπίσκοπον. Διεχωρίσθησαν οἱ ἐπίσκοποι εἰς τοὺς κυριαρχικὰ πρώτους, τοὺς προέδρους τοπικῶν ἐκκλησιῶν, ἀπὸ τοὺς περὶ αὐτοὺς ἐπισκόπους, δίκην αὐλικῶν. Ἔτσι δημιουργήθηκε εἰς αὐτὴν τὴν σύνοδον μία τετραώροφος ἀρχιερωσύνη (δηλ. ὁ πρῶτος – προκαθήμενοι – λοιποὶ παρόντες – ἀποκλεισθέντες)· καὶ ἡ διαβάθμισις αὐτὴ τῆς ἑνιαίας ἀρχιερωσύνης δὲν παρουσιάζεται ἀπὸ τοὺς ιθύνοντας τῆς συνόδου ὡς ἀπλῇ διοικητική, ἀλλὰ ὡς ἔχουσα θεολογικὰς βάσεις, κάτι τὸ ὅποιον εἶναι ἀλλότριον τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας.

Τέλος, βάσει τοῦ ἄρθρου 14, «*νομίμως*» ἦσαν προσκεκλημένοι, εἰς τὴν ἔναρξιν καὶ εἰς τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς συνόδου, ἀνίεροι ἐτερόδοξοι ψευδεπίσκοποι, πρὸς τοὺς ὅποιους μάλιστα ἔξεφράσθησαν μὲ πλῆθος ἐπαίνων, ὁ πρῶτος τῆς συνόδου, οἱ προκαθήμενοι καὶ πλειάς ιεραρχῶν. Ἐπ’ αὐτοῦ ἰσχύει ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου, τὸν ὅποιον, ὅμως, δὲν ἀκολουθοῦν οἱ διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων, «*τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνη καὶ ἀνομία, τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς οκότος; τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ, ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου;*» (Β΄ Κορ. στ.,' 14-15). Οἱ Ἅγιοι Πατέρες μας ἔξεφρώνουν τὸ «ἀνάθεμα» κατὰ τῶν ἀμετανοήτων αἵρετικῶν· ἐμεῖς τοὺς ἔγκωμιάζομε!

Παραλείπομε νὰ σχολιάσωμεν ἀνηκούστους παραβιάσεις τοῦ Κανονισμοῦ – ὡς λ.χ. τὴν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Σερβίας

ύπογραφήν κειμένου, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ διαφωνοῦντες ἐπίσκοποί του ἥσαν ὑπερδιπλάσιοι τῶν συμφωνούντων(!), ἡ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου παράνομον τοποθέτησιν τῆς ὑπογραφῆς του ἀντὶ τῆς ὑπογραφῆς τῶν μὴ ὑπογραψάντων διαφωνούντων ἐπισκόπων του(!!!) – διότι τοιαῦτα ἔξωφρενικὰ δὲν συμβαίνουν, ὅχι εἰς Ἅγιαν Σύνοδον, ἀλλ’ οὕτε εἰς ἀρχαιρεσίας τοῦ εὐτελεστέρου συλλόγου, παρὰ μόνον εἰς δικτατορικὰ καθεστῶτα.

Τὸ συμπέρασμα αὐτῆς τῆς ἐνότητος εἶναι ὅτι καὶ ὁ Κανονισμὸς λειτουργίας τῆς συνόδου ἤταν καινοφανῆς καὶ ἀντορθόδοξος, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πράξει καὶ αὐτὸς ὁ ἀντορθόδοξος Κανονισμὸς πολλάκις παρεβιάσθη!

3. Εἰς τὴν «Ἐγκύκλιον» τῆς συνόδου, κεφ. 1 § 1, ἀναφέρεται ἡ Ἐκκλησία, ως «θεανθρωπίνη κοινωνία κατ' εἰκόνα τῆς Ἅγιας Τριάδος». Ἡ ἀναφορὰ αὐτή δὲν ἔχει καμμίαν πατερικὴν παραπομπήν, οὕτε καὶ ἀναλύεται. Εἰς τὸ προσυνοδικὸν κείμενον «Ἡ Ἀποστολὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ», εἰς τὴν πρώτην παράγραφον τοῦ Β΄ κεφαλαίου ὑπῆρχεν ἡ ἀναφορὰ διὰ τὸν ἄνθρωπον «ὡς κοινωνίαν προσώπων ἀντανακλώντων κατὰ χάριν διὰ τῆς ἐνότητος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὴν ἐν τῇ Ἅγιᾳ Τριάδι ζωὴν καὶ κοινωνίαν τῶν θείων προοώπων». Ἡ ἀναφορὰ αὐτή, ἡ ὁποία ἡρμήνευεν τὴν ως ἄνω θέσιν, ἀπηλεύθητη καὶ ἔτσι ἔμεινεν (ἡ θέσις) μόνον ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ πρώτου κεφ. τῆς Ἐγκυκλίου. Ἡ ἀμιάρτυρος αὐτὴ θέσις, εἰς ὅλην τὴν ἀγιοπατερικὴν παράδοσιν, δημιουργεῖ πρόβλημα, διότι γίνεται εἴσοδος ψευδωνύμου διδασκαλίας.

Είς τὰς 17 Νοεμβρίου 2016, ἔγινεν εἰς τὸ Κολυμπάρι σεμινάριον μὲθέμα «Εἰσαγωγὴ εἰς τὰ κείμενα τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου». Είς τὸ μήνυμά του πρὸς τὸ σεμινάριον, ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως δίδει τὸν κεκαλυμμένην ἐρμηνείαν τῆς ὡς ἄνω θέσεως, ἀναφέρων: «Αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ ούσια τῆς συνοδικότητος τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, καθὼς ἡ πηγὴ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς εὑρίσκεται εἰς τὴν σχέσιν τῶν τριῶν προσώπων τῆς Παναγίας Τριάδος, τὰ ὅποια καὶ ἐνεργοῦν συνοδικῶς εἰς τὸ σχέδιον τῆς σωτηρίας ἐνὸς ἑκάστου μέλους» (panorthodoxSynod.blogspot.gr / Τετάρτη 23 Νοεμβρίου 2016).

Περισσότερον ἀναλυτικὴν ἐρμηνείαν τῆς θέσεως ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι «κατ’ εἰκόνα τῆς Ἁγίας Τριάδος», κάνει ὁ «θεολογικός» νοῦς τῆς συνόδου τῆς Κρήτης, ὁ Μητροπ. Περγάμου Ἰωάννης Ζηζιούλας, ὁ ὅποιος, ἀναφερόμενος εἰς τὸ «Περὶ τοῦ Ἅγίου Πνεύματος» § 63 τοῦ Μεγ. Βασιλείου, γράφει: «Ἄντι νὰ κάνει λόγο γιὰ τὴν ἐνότητα τοῦ Θεοῦ σὲ σχέση μὲ τὴ φύση του, προτιμᾶ νὰ δημιλεῖ γι’ αὐτὴ σὲ σχέση μὲ τὴν κοινωνία τῶν προσώπων· ἡ “κοινωνία” εἶναι γιὰ τὸν Βασίλειο ὄντολογικὴ κατηγορία. **Ἡ φύση τοῦ Θεοῦ εἶναι κοινωνία.** Τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι τὰ πρόσωπα προηγοῦνται ὄντολογικὰ τῆς κοινῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ὅπι ἡ μία ούσια τοῦ Θεοῦ συμπίπτει μὲ τὴν κοινωνία τῶν Τριῶν Προσώπων». (Μητρ. Περγάμου Ἰωάννου, *Ἐργα Α'*, ἐκδόσεις ΔΟΜΟΣ, ΑΘΗΝΑ 2016, σελ. 260-261). Βεβαίως μὲ μίαν ἀπλῆν ἀνάγνωσιν τοῦ κειμένου τοῦ Ἅγ. Βασιλείου, γίνεται φανερὸν ὅτι κακοποιεῖται καὶ διαστρεβλώνεται ὁ λόγος τοῦ Ἅγίου.

Εἰς ἄλλα κείμενά του ὁ Μητροπολ. Περγάμου γίνεται περισσότερον ἐρμηνευτικὸς αὐτῆς τῆς θέσεως. «Πρωτεῖο ὑπάρχει

άκομη καὶ στὴ ζωὴ τῆς Τριάδος, ἐφ' ὅσον εἶναι ὁ Πατήρ ἡ “αἰτία” τῶν Τριαδικῶν Προοσώπων... Τὸ πρωτεῖο στὴν τοπικὴ ἐκκλησίᾳ ἀναδύθηκε μέσα ἀπὸ τὴν Τριαδολογικὴ καὶ Χριστολογικὴ θεολογίᾳ, οἵ ρίζες του εἶναι βαθιὰ θεολογικές... Ὅτι τὸ πρωτεῖο αὐτὸ ἀποτυπώνεται στὴν Τριαδολογικὴ θεολογίᾳ καὶ στὴν Χριστολογίᾳ εἶναι προφανές, ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ *primus* (ὁ ἐπίσκοπος) νοεῖται ὡς ἐπέχων στὴν Ἐκκλησίᾳ τὴν θέσι (τὸν τόπο) τοῦ Πατρός» (*Conciliarity and Primacy*, Metropolitan of Pergamon John Zizioulas, Θεολογία 2/2015, σελ. 29-30).

Ἐκ τῶν ἰθυνόντων, λοιπόν, τῆς συνόδου, βλέπομε σαφῶς ὅτι ἀποκαλύπτεται ἡ ἔρμηνεία τῆς ὡς ἄνω θέσεως, ἡ ὅποια εἶναι: Ἡ Ἐκκλησίᾳ εἶναι εἰκὼν τῆς Ἁγίας Τριάδος – Ἡ Ἁγία Τριάς εἶναι μία σύνοδος Τριῶν προοσώπων. Εἰς αὐτὴν τὴν σύνοδον ὁ Πατήρ εἶναι ὁ πρῶτος, ὅστις καὶ διασφαλίζει τὴν ἐνότητα τῆς Ἁγιοτριαδικῆς συνόδου – Ἐπομένως, καὶ ἡ Ἐκκλησίᾳ ὡς εἰκὼν τῆς Ἁγίας Τριάδος, εἶναι μία διαρκής σύνοδος, ἥτις διὰ «Θεολογικούς» λόγους ἔχει ἀνάγκην ἔναν πρῶτον, καὶ μάλιστα παγκόσμιον.

Εἰς αὐτὸ τὸ θεολογικὸν κατασκεύασμα, ἔχομε συνοπτικῶς τὰς ἔξῆς αἱρέσεις. **Πρῶτον**, οὐδέποτε οἱ Ἀγιοι Πατέρες θέτουν εἰς μίαν ἑνιαίαν ὑπαρκτικὴν ὅμοιότητα καὶ ἀναλογίαν, τὴν Θεολογίαν (δηλ. τὴν ἐνδοτριαδικὴν ζωήν) μὲ τὴν Οἰκονομίαν (δηλ. τὴν σχέσιν τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν κόσμον καὶ τὴν ἐκκλησίαν). Μόνον ἡ παπικὴ θεολογία τὸ δέχεται ὡς ὅρον πίστεως, συμφώνως πρὸς τὴν *analogia entis*. Κατ' αὐτὴν τὴν ἀρχήν, ἡ κτιστὴ φύσις εἶναι ἀνάλογος μὲ τὴν ἀκτιστὸν φύσιν. Μέσα ἀπὸ τὴν μελέτην τῆς κτιστῆς πραγματικότητος, κατανοεῖται καὶ περιγράφεται

ἡ ἄκτιστος φύσις, μὲ ἐργαλεῖον τὴν ἀνθρωπίνην νόησιν. Ἡ Ὁρθόδοξος ὅμως Θεολογία, ἡ μόνη ἀληθινὴ πίστις, ὁμολογεῖ ὅτι διὰ ἄκτιστος Τριαδικὸς τρόπος ὑπάρξεως εἶναι ἀμέθεκτος καὶ ὑπὲρ πᾶσαν νόησιν. Οὐδέποτε μποροῦμε νὰ εἰποῦμε μὲ ἀνθρώπινα κριτήρια εἴτε ὅτι εἶναι σύνοδος ἡ Ἅγια Τριάς, εἴτε ὅτι εἶναι κοινωνία. **Δεύτερον**, ἐὰν ὅπως ἰσχυρίζονται, ἡ Ἅγια Τριάς εἶναι σύνοδος (μὲ ἀνθρώπινα κριτήρια), συνεπάγεται ὅτι κάθε θεῖον Πρόσωπον ἔχει ἴδικήν του ὑποστατικήν ἐνέργειαν, ἡ ὁποία συνέρχεται ἐν συνόδῳ μὲ τὰ ὑπόλοιπα θεῖα πρόσωπα. Εἰς ὅλους, ὅμως, τοὺς Ὁρθοδόξους, ποὺ μαθητεύουν καθημερινῶς εἰς τὰ κείμενα τῶν Ἀκολουθιῶν τῆς Ἑκκλησίας μας, εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Ἅγια Τριάς ἔχει μίαν ἐνέργειαν, μίαν δόξαν, μίαν θέλησιν, μίαν πρόνοιαν, διότι ἔχει μίαν οὐσίαν (= ὁμοούσιος). Ἄν δεχθῶμεν τὴν Ἅγιαν Τριάδα ὡς σύνοδον, τότε συνεπάγεται ὅτι ἔχομεν τρεῖς ἐνεργείας προσώπων τὰ διοπία συνέρχονται συνοδικῶς, ὅπότε αὐτομάτως ὀδηγούμεθα εἰς τρεῖς οὐσίας, διότι ἡ κάθε οὐσία ἔχει καὶ τὴν ἴδικήν της ἐνέργειαν. Ἐπομένως, κάνομε τὸ ὁμοούσιον, διὰ τὸ διοῖον οἵ Ἅγιοί μας ἔδωσαν μάχας καὶ αἷμα, καὶ καταλήγομεν εἰς τριθεῖαν, εἰς τρεῖς ἱεραρχημένους Θεούς, μὲ πρῶτον τὸν Πατέρα, ὁ διοῖος διαφυλάσσει τὴν ἐνότητα αὐτῆς τῆς Τριάδος, ἡ ὁποία, ὅμως, δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν ἀληθινὴν Ἅγιαν Τριάδα.

4. Μελετῶντες τὰ κείμενα τῆς συνόδου, πολλάκις συνηντήσαμε φράσεις περὶ «**ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος**» («Σχέσεις τῆς Ὁρθοδ. Ἑκκλησίας...» §4, §19, §22, §24), περὶ «**προωθήσεως τῆς ἐνότητος**» («Σχέσεις...» §16), περὶ «**φανερώσεως τῆς**

ένότητος («Όρθόδ. Διασπορά» §2, γ), καὶ συγκρίνοντες μὲ τὸ Unitatis Redintegratio (τὸ διάταγμα περὶ Οἰκουμενισμοῦ τῆς Β΄ Βατικανῆς), εῖδαμε ἀκριβῶς τὰς ἴδιας ἐκφράσεις καὶ ἐκεῖ, μὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα (UR § 1 § 5).

Τὴν λύπην αὐτῆς τῆς διαπιστώσεως μᾶς τὴν διεσκόρπισεν ἡ ἀπόφασις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Πατριαρχ. Βουλγαρίας, ἡ ὅποια, εἰς τὰ σημεῖα ποὺ σχολιάζει τὰς §4, §5 καὶ §12 τοῦ κειμένου «Σχέσεις», ἀναφέρει σχετικῶς: «*H* προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας γιὰ ἑνότητα ὅλων, δὲν σημαίνει τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἑνότητος μὲ ἄλλους χριστιανούς, λὲς καὶ ἡ ἑνότης εἶναι κάπι ποὺ ἔχει χαθῆ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ αὐτὸ ποὺ ἐννοεῖ εἶναι ἡ ἐπιστροφὴ στοὺς κόλπους της, δσων ἔχουν ἐκπέσει ἐξ αὐτῆς, μέσα ἀπὸ τὸ Βάπτισμα, τὸ Χρίσμα καὶ τὴν Θεία Εύχαριστία. Ἐπὶ πλέον, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος (τοῦ Πατριαρχ. Βουλγαρίας), δηλώνει ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν μπορεῖ νὰ ἀποδεχθῇ τὶς διάφορες θεωρίες περὶ αὐτῆς τῆς ἑνότητος ποὺ ἐπικρατοῦν στοὺς ἑτεροδόξους, ὅπως γιὰ παράδειγμα τὴν θεωρία τῆς “ἀօράτου Ἐκκλησίας”, τὴν “θεωρία τῶν κλάδων” καὶ τὴν θεωρία τῆς “ἰσότητος τῶν δογμάτων”, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν νεοσύστατη θεωρία τῆς “βαπτισματικῆς θεολογίας”, σύμφωνα μὲ τὴν ὅποια ὑπάρχει μία ἀρχέγονη ἑνότητα σὲ ἔνα “κοινὸ βάπτισμα”. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Βουλγαρίας ἐδήλωσε ὅτι ὅλες αὐτὲς οἱ θεωρίες συνδέονται μὲ τὴν διδαχὴ περὶ “κτιστῆς χάριτος” τοῦ Ἅγιου Πνεύματος, ἡ ὅποια ἔχει καταδικασθῆ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία.

«Τὴν δήλωσιν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία συμμετέχει σὲ οἰκουμενιστικὲς πρωτοβουλίες “μὲ στόχο τὴν ἀναζήτησιν τῆς (ἀπωλεσθείσης) ἑνότητος ὅλων τῶν χριστιανῶν”, ἡ Ἱερὰ Σύν-

οδος τὴν θεωρεῖ ἀπαράδεκτη καὶ ἀνεπίτρεπτη, δεδομένου ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Ἑκκλησία δὲν ἔχει ἀπολέσει οὐδέποτε τὴν ἐνότητά της. Ἀντιθέτως, αὐτὸς ποὺ συνέβη εἶναι ὅτι οἱ αἱρέσεις, ποὺ ἐμφανίσθηκαν καὶ τὰ σχίσματα, ποὺ ἔγιναν, ἐξέπεσαν ἀπὸ τὴν Ἑκκλησίαν».

«Ο δρόμος γιὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἐνότητος περνάει ἀπὸ τὴν μετάνοια καὶ τὴν ὁμολογία τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τοῦ Ὀρθοδόξου βαπτίσματος» (orthodoxethos.com/ Ἀπόφασις Ἱερᾶς Συνόδου Ἑκκλησίας τῆς Βουλγαρίας). Δηλαδή, διὰ νὰ ἐνωθοῦν οἱ αἱρετικοὶ μὲ τὴν Ἑκκλησίαν, θὰ πρέπῃ νὰ μετανοήσουν, νὰ ὁμολογήσουν τίνν Ὀρθόδοξον πίστιν καὶ νὰ λάβουν τὸ Ὀρθόδοξον βάπτισμα.

Ἐμεῖς, ἀκολουθοῦντες τὴν διαχρονικὴν Πατερικὴν Διδασκαλίαν («ἐπόμενοι τοῖς Ἅγιοις Πατράσι») καὶ συνακολουθοῦντες εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑκκλησίας Βουλγαρίας, ὁμολογοῦμεν ὅτι, ὅπως δὲν ἡμποροῦν νὰ ὑπάρχουν πολλὰ σώματα ἐν Χριστῷ, ἔτσι δὲν ἡμποροῦν νὰ ὑπάρχουν καὶ πολλαὶ Ἑκκλησίαι· «... μία τὲ ἐστιν ἡ Ἑκκλησία, καὶ ἐν τὸ τοῦ Χριστοῦ μυστήριον...» (Ἄγ. Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, Ε.Π.Ε, τομ. 3, σ. 150). Συνεπῶς, ὁ δικασμὸς καὶ ἡ διαίρεσις τῆς Ἑκκλησίας εἶναι πράγματα, ὄντολογικῶς καὶ οὐσιαστικῶς ἀδύνατα, διότι ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς εἶναι ἔνας καὶ μοναδικός. Διαίρεσις τῆς Ἑκκλησίας οὔτε ὑπῆρξε, οὔτε καὶ θὰ ὑπάρξῃ. Ὕπηρξε καὶ θὰ ὑπάρξῃ ἀποκοπὴ ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς (πρβλ. Ἰω. 1ε, 1-6). Εἰς τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, ἀπεσχίσθησαν καὶ ἐξέπεσαν ἀπὸ τὴν Μίαν, μοναδικὴν καὶ ἀδιαίρετον Ὀρθόδοξον Ἑκκλησίαν διάφοροι αἱρετικοὶ καὶ σχισματικοί, οἱ ὅποιοι ἔπαψαν νὰ εἶναι

μέλη της καὶ σύσσωμοι τοῦ θεανθρωπίνου Σώματός της. ”Ετοι, πρῶτοι ἀπὸ ὄλους, ἔξεπεσαν οἱ Γνωστικοί, μετὰ οἱ Ἀρειανοί, οἱ Πνευματομάχοι, οἱ Νεστοριανοί, οἱ Μονοφυσίται, οἱ Εἰκονομάχοι, οἱ Παπικοί, καὶ μετ’ αὐτῶν οἱ Προτεστάνται καὶ οἱ Ούνιται, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἀνήκουν εἰς τὴν αἵρετικο-οχισματική λεγεῶνα, πολλοὶ ἐκ τῶν ὁποίων, δυστυχῶς, ἥσαν ἐπίσημα προσκεκλημένοι εἰς τὴν σύνοδον τοῦ Κολυμπαρίου.

Εἰς τὸ ὕδιον πνεῦμα εἶχεν ἐκφρασθῆ καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Γεωργιανῆς Ὁρθοδόξου Ἑκκλησίας (8 Ὁκτωβρ. 1998), εἰς μίαν σειρὰν ἀποφάσεων, ὅπου εἰς τὸ ἄρθρον 5 ἀναφέρει: «*Ἡ αἵρετικὴ ἐκκλησιολογικὴ διδασκαλία, ποὺ ἀναπτύχθηκε στὰ βάθη τῆς μὴ Ὁρθοδόξου, μοντερνιστικῆς θεολογίας, ἀναφορικὰ μὲ τὴν ὑπαρξιν σωτηριώδους χάριτος πέραν τῶν κανονικῶν ὅρίων τῆς Ἑκκλησίας, ὅπως καὶ ἡ ἀκραία ἐκδήλωσίς της, ἡ λεγομένη “Θεωρία τῶν κλάδων”, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποίᾳ οἱ ποικίλοι χριστιανικοὶ κλάδοι, ποὺ ὑπάρχουν σήμερα, θεωροῦνται διαφορετικοὶ καὶ ἰσότιμοι κλάδοι τῆς ἀληθινῆς Ἑκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἀπαράδεκτη.*» (orthodoxethos.com / Ἡ Συνοδικὴ ἀπόφασις τῆς Ὁρθοδ. Ἑκκλησίας τῆς Γεωργίας τοῦ 1998).

5. Συναφής καὶ ἄλληλένδετος πλάνη μὲ τὴν προαναφερθεῖσαν («ἀναζήτησιν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος»), ὑπάρχουσα εἰς ἀρκετὰ σημεῖα τῶν συνοδικῶν κειμένων, εἶναι καὶ ἡ **ἐκκλησιοποίησις τῶν αἵρεσεων. Κατέστη πλέον ἐμφανὲς ὅτι αὐτὸς ἦτο καὶ ὁ κύριος στόχος αὐτῶν ποὺ ἐπρωτοστάτησαν κατὰ τὴν προετοιμασίαν καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῆς συνόδου. Οὕτως ἔρμηνεύονται, ἄλλωστε, καὶ οἱ πανηγυρισμοὶ τοῦ Πάπα, καὶ δὴ**

διὰ τῆς δηλώσεώς του: «Τὸ πρῶτο βῆμα ἔγινε». (Πρωτοπρ. Θ. Ζήσης, «Ἡ Σύνοδος τῆς Κρήτης σὲ σύγκριση μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Σύνοδο τῆς Κωνσταντινούπολης (1273)», «Θεοδρομία», ἔτος ΙΗ΄, τ. 3 – 4, σ. 547).

Ἐξ ὅλων τῶν σχετικῶν σημείων τῶν συνοδικῶν κειμένων, τὸ ἀπόσπασμα, τὸ ὅποιον ἐδέχθη τὰς περισσοτέρας καὶ ἐντονωτέρας ἐπικρίσεις, εἶναι τὸ ἐν τῇ § 6 τοῦ κειμένου «Σχέσεις...», τὸ ὅποιον – ὅπως τελικῶς διεμορφώθη – ἀναφέρει: «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἔκκλησίᾳ ἀποδέχεται τὴν ἱστορικὴν ὄνομασίαν τῶν μὴ εύρισκομένων ἐν κοινωνίᾳ μετ' αὐτῆς ἄλλων ἐτεροδόξων Χριστιανικῶν Ἔκκλησιῶν καὶ Ὄμολογιῶν».

Δὲν θὰ ἐπαναλάβωμεν ἐδῶ τὰ ὅσα εὗστοχα ἀντέτειναν εἰς τὴν ἀνωτέρω διατύπωσιν παραδοσιακοὶ Ἱεράρχαι, οἱ ὅποιοι, παρὰ τὰς ἐντόνους πιέσεις, ἀπειλὰς καὶ εἰρωνείας, παρέμειναν ἀνυποχώρητοι καὶ δὲν ὑπέγραψαν τὸ ἐν λόγῳ κείμενον. Ἀπλῶς, θὰ ἀπαντήσωμεν εἰς δύο δικαιολογίας, τὰς ὅποιας χρησιμοποιοῦν, εἴτε ἐξ ἀφελείας, εἴτε ἐκ πονηρίας –Κύριος οἶδεν–, δοι οὐπερασπίζονται, ἔτι δὲ καὶ ἐγκωμιάζουν τὸ ἀνωτέρω ἀπόσπασμα ὡς Ὁρθοδοξότατον!

α' Ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ ὄρος «Ἐκκλησία» (εἰς τὸ ἀπόσπασμα) δὲν χρησιμοποιεῖται ἐν δογματικῇ ἐννοίᾳ, ἀλλ’ ὡς «**τεχνικὸς ὄρος**», λόγῳ τοῦ αὐτοπροσδιορισμοῦ τῶν Χριστιανικῶν κοινοτήτων ὡς «Ἐκκλησίᾳ». Ὁμως, πέραν τοῦ ὅτι καὶ ἡ τοιαύτη χρῆσις ἀντενδείκνυται διὰ συνοδικὸν κείμενον καὶ οὐδέποτε μέχρι τοῦδε ἐπεχειρήθη, ἐρωτῶμεν: Ἄν, ὅντως, αὐτὸς ἦτο τὸ πνεῦμα τῶν ἀγνώστων ἐφευρετῶν τῆς ἀμφισήμου ταύτης διατυπώσεως, διατὶ δὲν τὸ διετύπωσαν **σαφέστερον**; Λ.χ.: «*τὴν*

όνομασίαν «**Εκκλησία**» τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν Κοινοτή-των», θέτοντές την μάλιστα ἐντὸς εἰσαγωγικῶν· ἡ «ἀπλᾶς χρη-σιμοποιεῖ (ή Ὁρθ. Ἐκκλ.) κατ' οἰκονομίαν καὶ καταχρηστικῶς τὸν ὄρον «Ἐκκλησία» ἐν τοῖς διαλόγοις». Διατί ἀντικατέστησαν τὸ προταθὲν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «γυναικίζει» διὰ τοῦ «**ἀποδέχεται**»; Διατί, τέλος, τὸ ἀπλούστατον, δὲν ἔβαλαν μίαν **ύποσημείωσιν**, ἀναφέρουσαν τὴν ἐκ τῶν ὑστέρων δῆθεν ἐρμηνείαν των (τὸ ὅτι δηλαδή, ὁ ὄρος δὲν χρησιμοποιεῖται ἐν δογματικῇ – ἐκκλησιολογικῇ ἐννοίᾳ), ὥστε νὰ κατασιγάσῃ ἡ θύελλα τῶν ἀντιδράσεων, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιτύχουν τὴν πολυπό-θητον ὑπ’ αὐτῶν ὅμοφωνον ψήφιστν τοῦ κειμένου; Σαφέστατα, διότι δὲν ἐπίστευον ὅσα προφορικῶς ἰσχυρίζονται καὶ διότι ἐπεδίωκον πάσῃ θυσίᾳ νὰ ἐπιτευχθῇ γραπτῶς καὶ συνοδικῶς ἡ Ἐκκλησιοποίησις τῶν αἱρέσεων.

β' Ἀπαιτοῦν στέφανον ὅμολογίας (!), διότι ἔχαρακτήρισαν τάς «Ἐκκλησίας» αὐτὰς ὡς «**έτεροδόξους**». Ἐρωτῶμεν: Ἄγνοοῦν – ἡ προσποιοῦνται ἄγνοιαν – ὅτι εἰς τὴν Οἰκουμενιστικήν γλώσσαν (τόσον τῶν ἐκ τῶν Ὁρθοδόξων ὅσον καὶ τῶν ἐκ τῶν αἱρετικῶν Οἰκουμενιστῶν) ὁ ὄρος «έτερόδοξος» δὲν ἐρμηνεύεται ὡς «**κα-κόδοξος**», ἀλλ’ ὡς «**ὁρθόδοξος πιστεύων εἰς μίαν ἐτέραν θεμιτὴν ποικιλομορφίαν καὶ ιδιαιτερότητα**»; Εἰς τὸ κεί-μενον, μάλιστα, τῆς Ι΄ Συνελεύσεώς της, ἐν Ραβέννῃ (Οκτώβρ. 2007), ἡ Διεθνὴς Ἐπιτροπὴ διὰ τὸν Διάλογον Ὁρθοδόξων καὶ Παπικῶν ἐγκωμιάζει καὶ ὑπογράφει τὴν θεωρίαν τῆς «ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως τῶν κανονικῶν νομοθετημάτων ἐν ταῖς θεμιταῖς τούτων ποικιλομορφίαις», καὶ τὴν ἀπαισιωτέραν θεωρίαν τῆς «**ένστητος τῆς καλούσης μακριὰ ἀπὸ τὴν πτῶσιν στὴν**

όμοιομορφίαν πρὸς τὴν ποικιλομορφίαν καὶ ἴδιαιτερότητα» (ἀρθρα 16 καὶ 31 τῆς συμφωνίας τῆς Ραβέννης). Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ἡ ἐνότης μεταξὺ ἑτεροδόξων εἶναι τὸ ἴδεατόν (!), ἐνῷ ἡ ἐνότης μεταξὺ ὁμοδόξων μόνον εἶναι ἀπευκταία «πτῶσις»!!!

Ἄλλωστε καὶ ἡ προσθήκη τῆς λέξεως «**ἄλλων**» πρὸ τοῦ «ἐτεροδόξων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν» εἰς τὸ προαναφερθὲν ἀπόσπασμα («Σχέσεις...», § 6), προδίδει ὅτι οἱ ἀποκρυπτόμενοι ἔφευρέται του θεωροῦν καὶ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὡς μίαν «**ἄλλην παράλληλον ποικιλομορφίαν καὶ ἴδιαιτερότητα**.

Διαφορετικά, ᾧτο περιττὴ ἡ χρῆσις τῆς λέξεως.

Ἐπιτευχθείσης τῆς Ἐκκλησιοποίεσως ἐν τῇ § 6, πλειστάκις καὶ ἄλλαχοῦ κατονομάζονται ἀπεριφράστως Ἐκκλησίαι ἡ πανσπειρομία τῶν αἱρετικῶν (π.χ.: «Σχέσεις...» § 16, § 17, § 19, § 21).

Περαίνοντες ἐπ’ αὐτοῦ τοῦ θέματος, ἐπισημαίνομεν ὅτι εἰς τὸ αὐτό κείμενον ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διακρίνεται, εἰς μέν τὴν § 4, τῆς «Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκησίας», τὴν δημιουργίαν τῆς ὁποίας ἐπιδιώκει δῆθεν διά τῆς ἐνώσεώς της μετά τῶν ἄλλων Χριστιανῶν, εἰς δέ τὴν § 5, (διακρίνεται) τῆς «ἀρχαίας Ἐκκλησίας τῶν ἐπτά Οἰκουμενικῶν Συνόδων». Ἐκ τῶν δύο αὐτῶν παραγράφων φανερώνεται, σύν τοῖς ἄλλοις, ὅτι ἡ σύνοδος τοῦ Κολυμπαρίου ἀποδέχεται καὶ υίοθετεῖ τὴν δομικήν θεολόγησιν τοῦ Π.Σ.Ε., δηλαδή, τὴν «θεωρίαν τῶν κλάδων».

6. Πάντως, ὡς ὀλεθριώτερον καὶ κινδυνωδέστερον ἐξ ὅλων τῶν ἀποφασισθέντων εἰς τὴν σύνοδον τοῦ Κολυμπαρίου, θεωροῦμεν τὴν μακρὰν ἀναφοράν της **εἰς τοὺς διμερεῖς διαλόγους καὶ εἰς τὸ Π.Σ.Ε.** Ἐν αὐτῇ:

α' Προτρέπει, πιέζει καὶ σχεδὸν ἔξαναγκάζει, ἀπάσας τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας πρὸς συμμετοχὴν εἰς τοὺς **διαιωνι-ζομένους** σχεδὸν ἄνευ ὅρων διαλόγους, μέχρις ἐπιτεύξεως τοῦ τελικοῦ σκοποῦ τῆς ἐνώσεως, **περιφρονοῦσα τὴν ἀποστολικὴν ἐντολήν**: «αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν **παραιτοῦ**» (Τίτ. γ', 10).

β' Διὰ τῆς σιωπῆς της, εἰς τὴν οὐσίαν **ἐπευλογεῖ πλείστας ὄσας φρικτὰς ἀντικανονικότητας** (συμπροσευχάς, καὶ μάλιστα Λειτουργικάς, Οἰκουμενιστικάς ἀκολουθίας κ.ἄ.), αἱ ὄποιαι πραγματοποιοῦνται κατὰ τὴν διεξαγωγήν των, τῇ παρουσίᾳ καὶ συμμετοχῇ καὶ τῶν Ὁρθοδόξων ἐκπροσώπων, ἀδιαφοροῦσα, ὅχι μόνον δι’ ὅσα διακελεύουν οἱ σχετικοὶ **Ιεροὶ Κανόνες** – τῶν ὄποίων οὐδεμίαν μνείαν ποιεῖται – ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πρόσφατον σχετικῶς **ἀπόφασιν διορθοδόξου Συνάξεως**, τὴν ὄποίαν ἐπικαλεῖται καὶ ἡ κατωτέρω Συνοδικὴ ἀπόφασις τοῦ Πατριαρχείου Γεωργίας: «Τέλος, τόσους ἡ συμπροσευχή, ὄσους καὶ ἡ μετοχὴ στὰ μυστήρια, ἀπὸ κοινοῦ μὲ μὴ Ὁρθοδόξους, εἴναι ἀπαράδεκτες, ὅπως αὐτὸ ἐπαναβεβαιώθηκε στὸ τελικὸ κείμενο, τὸ ὄποιον ἀπεδέχθη ἡ διορθόδοξος Σύναξις ὅλων τῶν κανονικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν (Θεοσαλονίκη, 29 Ἀπριλίου – 2 Μαΐου 1998). Σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον 13, § B' τοῦ κειμένου αὗτοῦ: “Οἱ Ὁρθόδοξες ἀντιπροσωπεῖες δὲν θὰ συμμετέχουν στὶς οἰκουμενικὲς ἀκολουθίες, τὴν κοινὴ προσευχὴν καὶ λατρεία τοῦ «Θεοῦ», οὔτε σὲ ἄλλες θρησκευτικὲς τελετὲς τῆς συνάξεως”» (orthodoxethos.com, Ἡ Συνοδικὴ ἀπόφασις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας τοῦ 1998).

Αλλ’ ἀκόμη καὶ ὁ δεδηλωμένος **οἰκουμενιστὴς Πατριάρχης Ἄθηναγόρας** εἰς Ἑγκύκλιόν του πρὸς τοὺς Προκαθημέ-

νους τῶν Ὁρθοδόξων Ἑκκλησιῶν (31-1-52) εἶχεν ἐπισημάνη: «Δέον ἵνα οἱ Ὁρθόδοξοι κληρικοὶ ἀντιπρόσωποι ὁσιν ὅσῳ τὸ δυνατὸν ἐφεκτικοὶ ἐν ταῖς λατρευτικαῖς μετὰ τῶν ἑτεροδόξων συνάξεσιν, ως ἀντικειμέναις πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας καὶ ἀμβλυνούσαις τὴν ὁμολογιακὴν εὐθιξίαν τῶν Ὁρθοδόξων...» (εἰς τό: Καρμίρη, Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα, σ.σ. 962-963). Εἶναι φοβερὸν καὶ νὰ τὸ διανοηθῶμεν. Αὐτή «ἡ ἄμβλυνσις τῆς ὁμολογιακῆς εὐθιξίας τῶν Ὁρθοδόξων», ἀπὸ κινδυνώδης καὶ ἀπευκταία ποὺ ἐθεωρεῖτο ἐπὶ Ἀθηναγόρου, σήμερον ἔχει καταστῆ ἐπιδιωκόμενος σκοπός! Δι’ αὐτό, οὐδέποτε εἴδομεν νὰ ἐπιβάλλωνται ἱεροκανονικαὶ ποιναὶ καὶ κυρώσεις εἰς τοὺς κατ’ ἔξακολούθησιν συμμετέχοντας ἀντιπροσώπους. Ἀπ’ ἐναντίας, παραμένουν εἰς τὰς θέσεις των, ἀλλὰ καὶ ἐπιβραβεύονται. Αὐτὸν τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν ὑπηρέτησε, δυστυχῶς, καὶ ἡ σύνοδος τοῦ Κολυμπαρίου.

γ' Τὸ χείριστον. Διὰ τῶν προτροπῶν καὶ ἐγκωμίων τῆς διὰ τοὺς διμερεῖς διαλόγους καὶ τὸ Π.Σ.Ε., ἐμμέσως πλὴν σαφῶς, νομιμοποιεῖ καὶ ἐπισφραγίζει σωρείαν αἵρετικῶν κειμένων, τὰ ὅποια ἔχουν συνυπογράψει καὶ οἱ «Ὁρθόδοξοι» ἀντιπρόσωποι. Λ.χ.:

- Μετὰ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων: Κοιναὶ συμφωνίαι (1989), (1990).
- Μετὰ τῶν Παπικῶν: Εἰς Μπάρι (1987), Μπάλαμαντ (1993), Ραβέννα (2007) κ.ἄ.
- Εἰς τὰς συνελεύσεις τοῦ Π.Σ.Ε.: Εἰς: Πόρτο-Ἄλεγκρε (2006), Πουσάν (2013) κ.ἄ.

Ίδιαιτέρως μέσα εἰς τὸν «θεολογικόν» χῶρον τοῦ Π.Σ.Ε. εἶναι υἱοθετημέναι ὅλαι αἱ νέαι θεωρίαι περὶ «ἀοράτου Ἑκκλησίας»,

«Θεωρία τῶν κλάδων», περί «ἰσότητος τῶν δογμάτων», «Βαπτισματικὴ Θεολογία». Έπισης, ὅλαι αἱ δραστηριότητες τοῦ Π.Σ.Ε ἔχουν ως στόχον τὴν ἀναζήτησιν τῆς χαμένης ἐνότητος ὅλων τῶν χριστιανῶν. Δὲν ύπάρχει οὔτε ἔνα κείμενον τοῦ Π.Σ.Ε., συμπεφωνημένον καὶ ύπὸ τῶν ὄρθιοδόξων, κατὰ τὰς περιοδικὰς γενικὰς συνελεύσεις των, τὸ ὅποιον εἶναι ἀποδεκτὸν ἀπὸ τὴν ὄρθιοδοξὸν Θεολογίαν τῶν Ἅγίων Πατέρων μας.

Μέχρι στιγμῆς καθησυχάζαμε τὴν συνείδησίν μας – καὶ ἐν μέρει τὴν κατεπιέζαμε – καὶ ἀνεχόμεθα, χρησιμοποιοῦντες ως ἐπικείρημα τὸ ὅτι τὰ ἀνωτέρω ἥσαν ἐνέργειαι ἐλαχίστων ἐκπροσώπων (όμιλοῦμεν ἐκ τῆς πλευρᾶς τῶν ὄρθιοδόξων) ἐνεργούντων αὐθαιρέτως. Καί, ὅτι, ἐφ' ὅσον τὰ ύπογραφόμενα δὲν ἐτύγχανον τῆς ἐπισφραγίσεώς των ύπὸ τῶν τοπικῶν συνόδων τῶν Ἱεραρχιῶν – αἴτινες τὰς περισσοτέρας φορὰς οὔτε κἄν ἐνημερώνοντο ύπευθύνως –, εἶναι ἄνευ οὐδεμιᾶς ἰσχύος, καί, συνεπῶς, θὰ ἡδυνάμεθα νὰ ἀδιαφορήσωμεν. Ἀπλῶς προσηυχόμεθα, καὶ ἡλπίζαμε καὶ ἀνεμέναμε νὰ ἀκυρωθοῦν καὶ καταδικασθοῦν ἀπὸ μίαν γενικωτέραν – ἢ ἔστω τοπικήν – Σύνοδον. Καὶ ἐνῷ αὐτὸ ὕφειλε νὰ εἶναι τὸ μοναδικὸν ἔργον τῆς συνόδου τῆς Κρήτης, αὕτη, ἀπεναντίας, διὰ τῶν ως ἄνω ἐπαίνων καὶ προτροπῶν της, ἐπεσφράγισεν ἐμμέσως πάσας τὰς αἱρετικὰς ἀποφάσεις!

Καὶ ὅχι μόνον ἐμμέσως. Ἐχομεν καὶ ἀμεσον ἐπισφράγιον! Εἰς τὴν § 19 τοῦ Κειμένου «Σχέσεις...» διακηρύσσεται ἀπεριφράστως ὅτι: «Αἱ ἐκκλησιολογικαὶ προϋποθέσεις τῆς Δηλώσεως τοῦ Toronto (1950), πιλοφορουμένης “Ἡ Ἔκκλησία, αἱ Ἔκκλησίαι καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἔκκλησῖῶν”, εἶναι κεφαλαιώδους σημασίας διὰ τὴν ὄρθιοδοξὸν συμμετοχὴν εἰς τὸ Συμβούλιον».

Καὶ ναὶ μέν, ἐν συνεχείᾳ παραθέτει μερικὰ “ἀθῶα” ἀποσπάσματα ἐξ αὐτῆς τῆς Δηλώσεως, ὅμως ἀποσιωπᾶ καὶ ἀποκρύπτει ἔτερα. Συγκεκριμένως, ἡ Δήλωσις καταλήγοντας ἀναφέρει: «Οἱ Ἐκκλησίες ἀναγνωρίζουν ὅτι τὸ νὰ ἀποτελῇ κάποιος μέλος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι εὐρύτερον καὶ περιεκτικότερον (*wider and more inclusive*) **ἀπὸ τὸ νὰ ἀποτελῇ μέλος τῆς ἴδιας του Ἐκκλησίας**!!! Υίοθετεῖται, δηλαδή, ἀμέσως, σαφέστατα καὶ ἀπροκάλυπτα ἡ αἵρετική Ἐκκλησιολογία τοῦ Προτεσταντισμοῦ! Πέραν τοῦ ὅτι καὶ μόνον ὁ τίτλος τῆς Δηλώσεως, ὁ ὅποιος καὶ περιέχεται εἰς τὸ συνοδικὸν κείμενον, διὰ τῆς διακρίσεως Ἐκκλησίας καὶ Ἐκκλησιῶν διατρανώνει τὴν αἵρετικήν Ἐκκλησιολογίαν.

‘Ομοίως ἔχουμεν ἄμεσον ἐπισφράγισιν αἵρετικῶν ἀποφάσεων τοῦ Π.Σ.Ε. ὑπὸ τοῦ ἴδιου συνοδικοῦ κειμένου ἄλλας δύο φοράς. Ἀφ’ ἐνὸς μὲν, εἰς τὴν § 17, τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν εἰσήγησιν τῆς «Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν Ὁρθόδοξον συμμετοχὴν εἰς τὸ Π.Σ.Ε.», τῶν τελικῶς ἐπικυρωθέντων ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. τὸ 2002, ἀφ’ ἔτερου δέ, εἰς τὴν § 21, τῶν θεολογικῶν κειμένων τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις καὶ Τάξις» [Ἀναλυτικὴν ἀναφορὰν περὶ αὐτῶν βλ. εἰς τὰ κείμενα: Μητροπολίτου Ναυπάκτου Ιεροθέου «Παρέμβασις καὶ κείμενον εἰς τὴν Ιεραρχίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», Ὁρθ. Τύπος, ἀρ. φύλ. 2148, σελ. 5 καὶ Πρωτοπρεσβυτέρου π. Ἀναστασίου Γκοτσοπούλου «Ἡ σύνοδος τῆς Κρήτης καὶ τὸ Π.Σ.Ε.», Ὁρθ. Τύπος, ἀρ. φύλ. 2136, σελ. 1 καὶ 5].

Θεωροῦμεν ὅτι καὶ μόνον δι’ αὐτὰς τὰς τρεῖς ἀμέσους ἐπισφραγίσεις τῆς, καὶ κυρίως δι’ αὐτάς, διότι εἶναι τόσον ἀπροκά-

λυπτοι, ὥστε νὰ μὴ ἐπιδέχωνται καμμίαν ὑπεκφυγὴν ἢ συγκάλυψιν, ἢ σύνοδος τῆς Κρήτης καθίσταται καταδικαστέα.

7. Τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν § 22 τοῦ κειμένου «Σχέσεις...»: «*Ἡ διατήρησις τῆς γνησίας Ὁρθοδόξου πίστεως διασφαλίζεται μόνον διὰ τοῦ συνοδικοῦ συστήματος*» εἶναι πάντῃ καινοφανὲς καὶ ξένον πρὸς τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ζωὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἑκκλησίας.

Ἐν πρώτοις, δι’ αὐτοῦ **ἀντιφάσκει καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἡ σύνοδος**, καθόσον, εἰς τὴν § 3 τῆς «*Ἐγκυκλίου*» τῆς, ἀναγνωρίζει τὸ κῦρος τῆς **Συνόδου τοῦ 1484**, τῆς ἀποκηρυξάσης τὴν Σύνοδον τῆς Φλωρεντίας (1438-1439), καὶ δικαιωσάσης τὸν Ἀγιον Μᾶρκον τὸν Εὐγενικόν, τὸν μόνον κατ’ οὐσίαν ἀντιδράσαντα καὶ ἀνατρέψαντα αὐτήν. Ἐὰν ἢθελεν ἡ σύνοδος τῆς Κρήτης νὰ εἶναι συνεπής πρὸς τὴν ἀνωτέρῳ § 22 τοῦ συνοδικοῦ κειμένου της, ὡφειλεν, ἀπεναντίας, νὰ καταδικάσῃ τὴν Σύνοδον τοῦ 1484, ὡς περιφρονήσασαν τὸ «*συνοδικὸν σύστημα* (δηλαδή, τὴν Σύνοδον τῆς Φλωρεντίας)... τὴν ἀνωτάτην αὐθεντίαν ἐπὶ θεμάτων πίστεως» καὶ δικαιώσασαν «*ἄτομοι*» (τὸν Ἀγιον Μᾶρκον), συντελέσαν εἰς τὴν «*διάσπασιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἑκκλησίας*, ἐπὶ προφάσει τηρήσεως ἢ δῆθεν προασπίσεως τῆς γνησίας Ὁρθοδόξιας» (πάντα τὰ ἐντὸς εἰσαγωγικῶν προέρχονται ἀπὸ τὴν § 22). Ἀλλά, φυσικά, δὲν εἶχε τὴν τόλμην νὰ προχωρήσῃ – τούλαχιστον πρὸς τὸ παρόν – μέχρις ἐκεῖ, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἔλθῃ εἰς ἀντίθεσιν πρὸς ἑαυτήν.

Ἀντιτίθεται, σαφέστατα, διὰ τῆς § 22, καὶ πρὸς τὴν **διαχρονικὴν πρᾶξιν τῆς Ἑκκλησίας, τὴν καταδικάσασαν συν-**

όδους καὶ χαρακτηρίσασαν αὐτὰς ώς Αίρετικάς, Ληστρικάς καὶ Ψευδοσυνόδους [ώς λ.χ. τὴν ἐν Ἐφέσῳ (449), τῆς Ἱερείας (754), τῆς Λυδίας (1274) κ. ἄ.]¹, καὶ συγχρόνως **ἀγιοκατατάξασαν τοὺς ἀντιταχθέντας πρὸς αὐτὰς** καὶ διωχθέντας καὶ μαρτυρήσαντας ὑπ’ αὐτῶν.

Αντιτίθεται ἀκόμη καὶ **πρὸς τὴν Ἐγκύκλιον τῶν τεσσάρων Πατριαρχῶν (1848)**, ἡ ὅποια κηρύσσει ὅτι: «**τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἣτοι αὐτὸς ὁ λαός**» εἶναι αὐτὸς ὁ ὅποιος διασφαλίζει τὴν διατήρησιν τῆς γνησίας Ὁρθοδόξου πίστεως, καὶ **ὅχι τὸ συνοδικὸν σύστημα**, –καὶ μάλιστα «**μόνου**» αὐτό–, ὅπως ἰσχυρίζεται ἡ σύνοδος εἰς τὴν § 22.

Ως ἐπισφράγισιν, παραθέτομε τὴν ἀπάντησιν τὴν ὅποιαν δίδει ἐν προκειμένῳ πρὸς τὴν σύνοδον τῆς Κρήτης, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Βουλγαρίας: «Τελικά, ὅσον ἀφορᾶ τὴν § 22, ἡ ὅποια δηλώνει ὅτι “ἡ διατήρησις τῆς γνησίας Ὁρθοδόξου πίστεως διασφαλίζεται μόνου διὰ τοῦ συνοδικοῦ συστήματος”, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος (ἐνν. τῆς Βουλγαρίας) δηλώνει, ἀντιθέτως, ὅτι τὸ τελικὸν κριτήριον γιὰ τὴν ἀποδοχὴν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συνόδων εἶναι ἡ ἐπάγρυπνη δογματικὴ συνείδησις ὅλου τοῦ Ὁρθοδόξου πληρώματος. Δηλώνει ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ὅτι ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος δὲν χορηγεῖ μὲ αὐτόνομον ἥ μηχανιστικὸν τρόπον τὴν ὄρθην ἐκδοχὴν τῆς πίστεως, ἡ ὅποια ὀμολογεῖται ἀπὸ τοὺς Ὁρθοδόξους χριστιανούς» (orthodoxethos.com/ / Ἀπόφασις Ι. Συνόδου Πατριαρχείου Βουλγαρίας).

Τέλος, ἡ παραπομπὴ εἰς τὸν **δεὸν Κανόνα τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου**, ἡ ὅποια τίθεται ἐν κατακλεῖδι τῆς § 22 – πρὸς δῆθεν κατοχύρωσιν –, εἶναι **τελείως ἄσκετος**, ἐφ’ ὅσον ὁ κανὼν

δὲν ἀναφέρεται εἰς θέματα πίστεως! Δι’ αὐτὸν καὶ ὁ συντάξας τὴν ἐν λόγῳ § 22, δεδομένου ὅτι τὸ περιεχόμενόν της ώμιλοῦσε διὰ τὴν διασφάλισιν τῆς πίστεως, προσέθεσε «ξεκάρφωτα» εἰς τὸ τέλος τὴν φράσιν «καὶ κανονικῶν διατάξεων», προφανῶς διὰ νὰ τὴν χρησιμοποιήσῃ ὡς “γέφυραν” πρὸς τὸν ἄσκετον κανόνα, τὸν ὅποιον εἶχε ἀνάγκην πρὸς κατοχύρωσιν!

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, ἐκπλήσσει, θλίβει, ἀλλὰ καὶ προκαλεῖ ἰερὰν ἀγανάκτησιν ἡ εἴδησις, καθ’ ἓν, ὑπέρμαχοι τῆς συνόδου τῆς Κρήτης ἥρχισαν νὰ **ἀπειλοῦν καὶ νὰ διώκουν** τοὺς μὴ ἀποδεχομένους αὐτήν, βασιζόμενοι εἰς αὐτὴν τὴν ἀνυποστάτου περιεχομένου **§ 22· καὶ μόνον εἰς αὐτήν!** Τὸ γεγονός αὐτὸν θὰ ἔξαντλήσῃ τὴν ἀνοχὴν τοῦ εὔσεβοῦς πληρώματος, καὶ **Θὰ ἐπισπεύσῃ τὴν καταδίκην τῆς συνόδου καὶ ὅσων θὰ συνεχίσουν ἀμετανοήτως νὰ τὴν ὑποστηρίζουν.**

8. Εἰς τὸ ἐπίσημον «Μήνυμα» τῆς συνόδου ἀνεγνώσαμεν ὅτι: «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐκφράζει τὴν ἐνότητα καὶ τὴν καθολικότητά της ἐν Συνόδῳ» («Μήνυμα», 1). Δηλαδή, ἡ σύνοδος θέλει νὰ μᾶς εἰπῇ ὅτι ἡ ἐνότης καὶ ἡ καθολικότης **«πραγματοποιεῖται»** εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἐπισκόπου, ἐπομένως τὸ πλήρωμα αὐτῶν εὑρίσκει τὴν ἐκφρασίν του **MONON** ἐν Συνόδῳ καὶ ἐγγυητής καθίσταται ὁ πρῶτος τῆς Συνόδου. Ἀποφεύγουν νὰ μᾶς εἰποῦν εἰς τί ἔγκειται ἡ ἐνότης καὶ ἡ καθολικότης τῆς Ἐκκλησίας. Κατὰ τὴν Παράδοσιν τῶν θεοφόρων Πατέρων μας, ἡ ἐνότης καὶ ἡ καθολικότης τῆς Ἅγιας μας Ἐκκλησίας ἀναφέρεται εἰς τὸ μυστήριον τῆς σωτηρίας, τὸ ὅποιον εἶναι αὗτη ἡ πίστις ἡμῶν, – «ἡ μητέρα τῆς αἰωνίου ζωῆς» κατὰ τὸν Ἅγ. Κύ-

ριλλον Ἀλεξανδρείας – καὶ ὅχι εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἐπισκόπου. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν εἶναι δεδομένη ἡ ἐνότης, εἰς τὴν δευτέραν εἶναι ζητουμένη. Ἐξ Ὁρθοδόξου ἀπόψεως, ἡ Σύνοδος προϋποθέτει τὴν ἐνότητα, δὲν τὴν ἀναζητεῖ. Τὸ Πανάγιον Πνεῦμα «ὅλον συγκροτεῖ τὸν θεσμὸν τῆς Ἑκκλησίας» καὶ εἰς τὴν ἐνότητα πάντας καλεῖ. Τὸ Πανάγιον Πνεῦμα εἶναι δεδομένον εἰς τὴν Ἑκκλησίαν καὶ εἰς τοὺς μετέχοντας εἰς Αὐτήν, διότι δὲν εἶναι κάτι τὸ ὄποιον εἶναι ἀπωλεσμένο καὶ ἀναζητεῖται.

Εἰς τὸ «Μήνυμα» τῆς συνόδου, βλέπομεν λοιπὸν νὰ μεταθέτουν τὴν ἐνότητα καὶ τὴν καθολικότητα τῆς Ἑκκλησίας ἀπὸ τὸ ἐπίπεδον τῆς πίστεως, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἐπισκόπου, διὰ τὴν τοπικὴν ἐκκλησίαν, καὶ εἰς τὴν σύναξιν τῶν ἐπισκόπων, διὰ τὴν ἐπαρχιακήν, ἥ οἰκουμενικὴν σύνοδον. Ἡ μετάθεσις αὐτὴ γεννᾷ μεγάλα ἐκκλησιολογικὰ προβλήματα. Θὰ περιορισθῶμεν εἰς μίαν μόνον παρατήρησιν. Κατά τὸν Μητροπολίτην Περγάμου «Ἡ μοναδικότητα τοῦ ἐπισκόπου σὲ κάθε τοπικὴ ἐκκλησίᾳ εἶναι ἔνας ὄρος “ἐκ τῶν ὃν οὐκ ἄνευ” γιὰ τὴν καθολικότητα αὐτῆς τῆς Ἑκκλησίας» (Μητρ. Περγάμου Ἰω. Ζηζιούλα, *Ἐργα Α'*, ὅπ.π., σελ. 586). Δηλαδή, μὲ βάσιν τὰ ἀνωτέρω, αἱ τοπικαὶ Ἑκκλησίαι αἱ ὄποιαι κηρεύουν λόγῳ θανάτου τοῦ ἐπισκόπου των, ἥ διὰ πολλοὺς ἄλλους λόγους, ἐπὶ μεγάλο χρονικὸ διάστημα, αὐτομάτως παύουν νὰ ἔχουν τὴν καθολικότητα καὶ τὴν ἐνότητα, ἐφ' ὅσον χρόνον τοὺς λείπει τὸ πρόσωπον τοῦ ἐπισκόπου; Αὐτὰ εἶναι πράγματα ἀπαράδεκτα διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν.

Διὰ νὰ μὴ πελαγοδρομοῦμεν εἰς ἄλλοτρίας καὶ πειρασμικὰς ἐννοίας, θὰ ἀναφέρωμεν τὸν Ὁρθόδοξον λόγον τοῦ Ἅγιου Ιουστίνου Πόποβιτς, τοῦ νέου ὁμολογητοῦ: «Στὴν οὐσίᾳ της ἡ

καθολικότητα δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν Θεανθρωπότητα, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς Λόγος, ὁ Θεάνθρωπος Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, εἶναι Ἐκεῖνος ποὺ ἐν Ἐαυτῷ ἐνώνει, συνάγει, καθολικοποιεῖ, οἰκουμενικοποιεῖ ὅλα τὰ λογικὰ κτίσματα μὲ τὸν ἑαυτό του, τὸν Δημιουργό, ἀλλὰ καὶ τὰ λογικὰ κτίσματα μεταξύ τους. Ἡ εἴσοδος καὶ ἡ ζωὴ σὲ αὐτὴν τὴν καθολικοποίησην πραγματοποεῖται μὲ τὴν ἐλεύθερη βούληση καὶ διὰ τῶν Ἱερῶν μυστηρίων καὶ τῶν ἀγίων ἀρετῶν... Στὴν πραγματικότητα, ὁ Θεάνθρωπος Κύριος Ἰησοῦς, εἶναι ὅλο τὸ βάθος, ὅλο τὸ ὕψος καὶ ὅλο τὸ πλάτος τῆς καθολικότητος» (Ἄγ. Ἰουστίνου Πόποβιτς, «Ἡ Ἔκκλησία, τὸ παμμυστήριον τοῦ Χριστοῦ», σελ. 259).

9. Εἰς τὸ κείμενον τοῦ «Μηνύματος», καθὼς καὶ εἰς τὴν «Ἐγκύκλιον», ὑπάρχει ἡ προβληματικὴ φράσις, «ἡ Ἔκκλησία δὲν ζεῖ γιὰ τὸν ἑαυτόν της». Ἀρχικῶς, ὀφείλομεν νὰ ἀποκαλύψωμεν ὅτι ἡ φράσις αὐτὴ εἶναι ἀκριβὴς ἀντιγραφὴ ἀπὸ τὸ κείμενον τοῦ διατάγματος «Ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἐλπίδα. Ἡ Ἔκκλησία μέσα στὸν σύγχρονο κόσμο» (GS) τῆς Β΄ Βατικανῆς συνόδου. Ἐξ Ὁρθοδόξου ἀπόψεως, ὅμως, ὁ ἑαυτὸς τῆς Ἔκκλησίας εἶναι ὁ Θεάνθρωπος Χριστός. Ἡ Ἔκκλησία ζεῖ ὅντως διὰ τὸν ἑαυτόν της, δηλ. τὸν Χριστὸν, καὶ εἶναι τελείως αὐτόνομος ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου. Ἄν δεχθῶμεν τὴν φράσιν αὐτὴν τοῦ «Μηνύματος», ὅμιλοῦμεν πλέον διὰ τὴν ἐκκοσμίκευσιν τῆς Ἔκκλησίας.

Μέσα εἰς τὰ κείμενα τοῦ «Μηνύματος», τῆς «Ἐγκυκλίου» καὶ τῆς «Ἀποστολῆς» διακρίνομεν εὐκρινῶς μίαν γλῶσσαν, ὅπως ἔκεινη τοῦ «κοινωνικοῦ Εὐαγγελίου» τῶν Προτεσταντῶν καὶ τοῦ κειμένου «Ἡ Ἔκκλησία μέσα στὸν σύγχρονον κόσμον», τῶν

Παπικῶν. Βλέπομεν μίαν παρέμβασιν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ ἀπτὰ προβλήματα τῆς πολιτικῆς κοινωνίας καὶ εἰς τὰ ἀκανθώδη ζητήματα τοῦ συγχρόνου κόσμου, μὲ μίαν γλῶσσαν ἀκινδύνου ρητορικῆς, ἀπογεγυμνωμένης ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Σταυροῦ, τὴν ὅποιαν προσφέρει ἡ Θεία Χάρις.

10. Ὅτι τὸ «παράθυρον ἀνοίγεται» ὑπὸ τῆς συνόδου διὰ τῆς προσφερομένης δυνατότητος ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας ὑπὸ τῆς Ι. Συνόδου ἐκάστης αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (§ 5ii).· ὅπότε δίδεται συνοδικὴ ἐπισφράγισις εἰς τὸ φαινόμενον, οἱ ἐτερόδοξοι σύζυγοι νὰ ἀνήκουν εἰς τὸ ὄρθοδοξὸν ἐκκλησίασμα, παραμένοντες ἀβάπτιστοι καὶ ἀχαρίτωτοι. Διὰ δὲ τὸν γάμον μετὰ τὴν χειροτονίαν τὸ «παράθυρον παραμένει μισάνοικτον», καθ' ὃσον δηλοῦται μὲν ὅτι ἡ ἰσχύουσα κανονικὴ παράδοσις τὸν κωλύει, προηγουμένως ὅμως ἔχει προδηλωθῆ ὅτι «ἡ ἴερωσύνη αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα γάμου» (§ 4). Τέλος, διὰ τὸν γάμον μετὰ τὴν μοναχικὴν κουράν καὶ διὰ τὸν γάμον Ὁρθοδόξων μετὰ μὴ Χριστιανῶν, τὰ «παράθυρα περιμένουν κλειστὰ μίαν ἐπομένην σύνοδον νὰ τὰ ἀνοίξῃ» –ἐντὸς τῆς ἐπομένης ἐπαετίας, κατὰ τὴν δήλωσιν τοῦ «Μηνύματος»–, καθ' ὃσον κωλύονται μὲν «κατ' ἀκρίβειαν», χωρὶς ὅμως νὰ ἀναφέρεται ρητῶς ἡ ἔλλειψις δυνατότητος ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας (§ 3 καὶ § 5 iii).

Κατακλείοντες τὰς κυριωτέρας ἐπιλεκτικὰς καὶ συνοπτικὰς διαπιστώσεις, ἐπὶ τῆς συνόδου τοῦ Κολυμπαρίου, πιστεύομεν πῶς ἐκ τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων, κατέστη ἐμφανὲς ὅτι τὰ κείμενα αὐτῆς δὲν ἤμποροῦν νὰ ἔνταχθοῦν εἰς τὴν θεολογικὴν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἔκκλησίας· διότι δὲν ἀποτελοῦν συνεπή καὶ ἀκριβῆ συνέχειαν τῆς θεολογίας τῶν Θεοφόρων Πατέρων, τῶν ὁποίων τὰς εὔχας ἐπικαλούμεθα εἰς τὸ τέλος κάθε Ἔκκλησιαστικῆς πράξεως. Ἐπὶ Τριαδολογικοῦ καὶ Ἔκκλησιολογικοῦ ἐπιπέδου, ἐξ ἐπόψεως Ὁρθοδόξου, εἶναι ἀπαράδεκτα. “Ολως ἴδιαιτέρως τὰ κείμενα: «Μήνυμα», «Ἐγκύκλιος», «Ἀποστολή», «Σχέσεις» καὶ «Μυστήριον τοῦ γάμου», εἶναι ἐπηρεασμένα κατὰ τὸ μεγαλύτερον ποσοστόν, ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα διατάγματα τῆς Β΄ Βατικανῆς συνόδου.

Εἶναι, λοιπόν, «ἡλίου φαεινότερον» ὅτι ἀδυνατοῦμε νὰ δεχθῶμεν τὰς ἀποφάσεις τῆς συνόδου τῆς Κρήτης, διότι ἐν αὐταῖς ὑπάρχουν κείμενα δογματικῶς μὴ ὄρθοδοξα, τὰ ὅποια ἡ Ὁρθόδοξη δογματικὴ συνείδησίς μας καὶ κυρίως ἡ ἱερὰ παράδοσις τῶν Ἅγιων Πατέρων μας δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἀνεχθῶμεν, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι τὰ κείμενα αὐτὰ αὐτοτιτλοφοροῦνται ως ἔχοντα ἀναντίρρητον «πανορθόδοξον κύρος».

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ ἡμετέρου κειμένου εἶναι, ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ ὁμολογήσωμεν διὰ λόγους συνειδήσεως τὴν ἀντίθεσίν μας πρὸς τὴν σύνοδον τῆς Κρήτης, ἀφ' ἐτέρου, νὰ ἐνημερώσωμεν τοὺς παραπληροφορημένους ἐκ τῶν ἀδελφῶν μας κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς καὶ τέλος, νὰ ἀντιδράσωμεν πρὸς τὰς διαρκῶς αὐξανομένας ἐκκλησιαστικὰς ἀπειλὰς καὶ διώξεις κατὰ τῶν μὴ ἀποδεχομένων τὴν σύνοδον, ως μὴ ἐκφράζουσαν τὴν

’Ορθόδοξον πίστιν. Τὸ κείμενον αὐτὸ εἶναι ἔκφρασις πόνου καὶ ἀνησυχίας καὶ πολλῶν ἄλλων Ἅγιορειτῶν ἀδελφῶν μας, τοὺς ὅποίους ἐκπροσωποῦμεν οἱ κάτωθι ὑπογράφοντες.

Εύχόμεθα καὶ κραυγάζομεν ἐμπόνως, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὅπως ὁ Ἅγιος Τριαδικὸς Θεὸς δώσῃ τὴν φωτοποιὸν Χάριν Του, καὶ μία ἄλλη μεταγενεστέρα Σύνοδος, ὡς κειρουργός, ἐκβάλῃ τὰ κείμενα αὐτὰ ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς Ἔκκλησίας καὶ ἐπέλθῃ **ἡ ἴασις**.

Μετὰ πόνου καὶ ἀγάπης Χριστοῦ,
οἱ κάτωθι Ἅγιορεῖται Κελλιῶται Πατέρες:

- Γ. Παΐσιος Μοναχὸς μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ
- Ἱερ. Κελλίον Ἅγιων Ἀρχαγγέλων «Ἀβερκαίων», Καρυαί.
- Γ. Ἄρσένιος Ἱερομόναχος μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ
- Ἱερ. Κελλίον «Παναγούδα».
- Γ. Εύφροσυνος Μοναχὸς μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ
- Ἱερ. Κελλίον Τιμίου Προδρόμου, Καρυαί.
- Γ. Νικόλαος Μοναχὸς
- Ἱερ. Κελλίον Ἅγιου Δημητρίου, Καρυαί.
- Γ. Παντελεήμων Ἱερομόναχος
- Ἱερ. Ἡσυχαστήριον Ἅγιου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου,
Κατουνάκια.
- Γ. Νικόδημος Μοναχὸς
- Ἱερ. Κελλίον Ἅγιου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Καρυαί.

Τό παρόν τεῦχος, ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ (ΙΟΥΝΙΟΣ 2016)
στοιχειοθετήθηκε και σελιδοποιήθηκε ἀπό τό λιθογραφεῖο
Μαυρογένης Α.Ε.

Τήν ὀργάνωση παραγωγῆς, τό σχεδιασμό και τήν καλλιτεχνική
ἐπιμέλεια εἶχαν οἱ ἐκδόσεις «Ἄγιοτόκος Καππαδοκία».

Τυπώθηκε σέ χαρτί Fedrigoni Illustration 150 γρ. στό λιθογραφεῖο
Μαυρογένης Α.Ε. σέ 5.000 ἀντίτυπα τῶν 32 σελίδων.

Νικόλαος Ά. Ζουρνατζόγλου

Τ.Θ. 60159, 570 01 Θέρμη Θεσσαλονίκης

Τηλ. 6972 019530

e-mail: kappadoc@otenet.gr

www.agiotokos-kappadokia.gr

Θά θέλαμε νά γνωστοποιήσουμε στούς εὐλαβεῖς ἀναγνῶστες, ὅτι ὅποιος
γνώρισε τόν Ὄσιο Παΐσιο και ἐπιθυμεῖ νά στείλη τήν προσωπική του
μαρτυρία, ἢ ὅποιοιδήποτε ἄλλο στοιχεῖο ἔχει (ἐπιστολές, φωτογραφίες ἢ
κασέτες) προκειμένου νά συμπεριληφθῇ στό Γ' τόμο «ΟΣΙΟΣ ΠΑΪΣΙΟΣ Ο
ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ - ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΩΝ» τῶν ἐκδόσεων ΑΓΙΟΤΟΚΟΣ
ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ μπορεῖ νά ἐπικοινωνήσῃ μέ τόν Νικόλαο Ζουρνατζόγλου
στίς ἀνωτέρω διευθύνσεις και τηλέφωνα.

Ἐπιτρέπεται ἡ πιστή ἀναπαραγγή τοῦ παρόντος ἔργου ἢ μέρους του.

